

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

Н.М. Стефанишин

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

***для підготовки до семінарських занять та забезпечення
самостійної роботи здобувачів заочної форми навчання***

Івано-Франківськ, 2024

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (протокол №4 від 28 листопада 2024 року).

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (протокол №2 від 29 листопада 2024 року).

Рекомендовано до електронного видання Рішенням Вченої ради навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №4 від 05 грудня 2024 року).

Рецензенти:

Мироненко Ігор Віталійович

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника

Схаб-Бучинська Тетяна Ярославівна

кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника

С 20 Стефанишин Н.М. Право інтелектуальної власності. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять та забезпечення самостійної роботи здобувачів денної форми навчання. Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2024. 23с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для підготовки до семінарських занять та забезпечення самостійної роботи з навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності», підготовки до здачі заліку. У посібнику викладені завдання до семінарських занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності», які включають короткі методичні рекомендації, що полегшать підготовку до занять, переліки питань, які виносяться на обговорення на занятті, контрольних питань для перевірки знань, практичних завдань. Методична розробка призначена для здобувачів, аспірантів, викладачів.

ББК 67.9 (4УКР)310

© Стефанишин Н. М., 2024

© Прикарпатський

національний університет імені

Василя Стефаника, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	7
ТЕМА №1. Загальні положення про право інтелектуальної власності.....	7
ТЕМА №2. Авторське право і суміжні права.....	10
ТЕМА №4. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.....	13
САМОСТІЙНА РОБОТА	15
Завдання для контролю самостійної роботи з Змістового модуля 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності. Авторське право і суміжні права. Патентне право (Тема1, Тема2, Тема3, Тема4)	15
Завдання для контролю самостійної роботи з Змістового модуля 2. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності. Договори у сфері інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності (Тема5, Тема6, Тема7)	17

ПЕРЕДМОВА

Поряд з людською творчістю і винахідливістю інтелектуальна власність всюди навколо нас. Кожний продукт або послуга, які ми вживаємо або отримуємо у повсякденному житті – це результат інтелектуальної, творчої діяльності людини. Сьогодні все більше зростає розуміння того, що трансформація науково-технічних розробок в інноваційний продукт, придатний для виробництва і ринку, чи не найважчий етап у ланцюзі, який пов'язує розробника зі споживачем, а тому, належна охорона суб'єктивних прав суб'єктів права інтелектуальної власності на належні ним об'єкти права інтелектуальної власності визнається в усьому світі невід'ємним елементом ринкових відносин. Окрім того, стрімкий розвиток науково-технічного прогресу, ІТ та інформаційних технологій сприяє не тільки удосконаленню змісту відомих нам об'єктів права інтелектуальної власності, а появі нових об'єктів інтелектуальної власності, що, вже сьогодні, активно використовуються для забезпечення чи підтримання життєдіяльності людини. Так, удосконалення нанотехнологій, поява штучного інтелекту тощо викликають інтерес у суспільстві щодо їх впровадження у будь-яку сферу суспільного життя, що потребує їх належного правового закріплення та правового регулювання.

Навчальна дисципліна «Право інтелектуальної власності» є актуальною, потрібною та цікавою для сучасного здобувача – юриста. Завдяки оволодінню студентом відповідних загальних та спеціальних компетентностей в процесі вивчення даної дисципліни здобувач отримає не лише теоретичні знання, а й практичні навички, що дозволять йому самореалізуватися в майбутньому, як правнику.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки бакалаврів.

Предметом навчальної дисципліни є система правових норм українського законодавства та законодавства зарубіжних країн, що регулюють відносини у сфері права інтелектуальної власності.

Метою викладання навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» є розширення та поглиблення в здобувачів системних знань у сфері механізму правового регулювання та здійснення прав інтелектуальної власності передбачених цивільним законодавством України та особливостями їх правового регулювання.

Основними цілями вивчення дисципліни «Право інтелектуальної власності» є набуття здобувачами знань та розуміння змісту норм законодавства України в сфері права інтелектуальної власності, формування умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації таких прав, правильного застосування норм цивільного законодавства.

Завдання навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» ставляться та виконуються крізь призму програмних компетентностей та результатів навчання, що відображені у Силабусі даної навчальної дисципліни.

Окрім лекційних та семінарських занять важливим елементом навчального процесу, сьогодні, є самостійна робота здобувачів. Самостійна робота – це форма організації навчального процесу за принципом єдності навчальної (аудиторної) та самостійної (поза аудиторної) діяльності студентів, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота

здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять перевіряється та оцінюється викладачем в обов'язковому порядку

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності. Авторське право і суміжні права. Патентне право.

Тема 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності.

Історія становлення та розвитку правової охорони результатів інтелектуальної, творчої діяльності в Україні та світі. Загальна характеристика основних теорій інтелектуальної власності.

Основні інститути права інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Співвідношення між правом власності та правом інтелектуальної власності.

Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.

Особисті немайнові та майнові права суб'єктів права інтелектуальної власності.

Тема 2. Авторське право і суміжні права.

Поняття авторського права. Авторське право в його суб'єктивному та об'єктивному розуміння. Функції і принципи авторського права. Джерела авторського права.

Об'єкти авторського права, їх загальна характеристика. Об'єкти, які не охороняються авторським правом. Суб'єкти авторського права. Поняття та види співавторства за цивільним законодавством України. Зміст авторського права. Особисті немайнові та майнові права автора.

Поняття суміжних прав та їх особливості. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Зміст суміжних прав. Особисті немайнові та майнові суміжні права.

Тема 3. Патентне право.

Поняття права промислової власності (патентного права). Загальна характеристика суб'єктів права промислової власності. Загальна характеристика об'єктів права промислової власності. Види об'єктів права промислової власності. Зміст права промислової власності. Строк чинності прав промислової власності.

Захист патентних прав. Охоронні документи в патентному праві. Міжнародно-правова охорона патентного права.

Змістовий модуль 2. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності. Договори у сфері інтелектуальної власності. Захист права інтелектуальної власності.

Тема 4. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Загальна характеристика інституту правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Право інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування: поняття, об'єкти, суб'єкти та зміст.

Право інтелектуальної власності на торговельну марку (знак для товарів і послуг): поняття, об'єкти, суб'єкти та зміст.

Право інтелектуальної власності на географічне зазначення: поняття, об'єкти, суб'єкти та зміст.

Відповідальність за порушення прав на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Міжнародно-правова охорона засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Тема 5. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.

Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин. Суб'єкти та порядок набуття права інтелектуальної власності на сорти рослин, породи тварин. Припинення чинності майнових прав на сорт рослин та породу тварин і визнання їх недійсними.

Право інтелектуальної власності на компоування (топографію) інтегральних мікросхем. Суб'єкти та зміст права інтелектуальної власності на компоування (топографію) інтегральних мікросхем. Припинення чинності майнових прав на компоування інтегральних мікросхем і визнання їх недійсними.

Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Поняття та об'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Суб'єкти та порядок набуття права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Поняття та ознаки комерційної таємниці. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

Право інтелектуальної власності на наукове відкриття.

Дії, що визнаються порушенням прав на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.

Тема 6. Договори у сфері інтелектуальної власності.

Загальна характеристика договорів, якими опосередковуються відносини у сфері права інтелектуальної власності. Загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності: поняття та види. Ліцензійний договір. Форма та зміст ліцензійного договору.

Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.

Поняття та ознаки авторського договору. Інші договори у сфері інтелектуальної власності.

Тема 7. Захист права інтелектуальної власності.

Загальні положення захисту прав інтелектуальної власності. Способи та форми захисту прав інтелектуальної власності.

Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення. Адміністративний та судовий порядки захисту прав інтелектуальної власності.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1

Загальні положення про право інтелектуальної власності (2 години)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми студенти повинні дослідити гносеологічні аспекти становлення та розвитку права інтелектуальної власності та основні теорії права інтелектуальної власності. Окреслити основні субінститути права інтелектуальної власності. Визначити особливості відносин, що виникають у сфері інтелектуальної власності та їх структуру. Дослідити джерела права інтелектуальної власності.

Питання для обговорення:

1. Поняття та основні теорії права інтелектуальної власності.
2. Поняття, ознаки та класифікація об'єктів права інтелектуальної власності.
3. Суб'єкти права інтелектуальної власності: поняття та види.
4. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності: поняття, види, підстави виникнення (набуття), строки чинності, особливості розпорядження ними.
5. Загальна характеристика основних інститутів права інтелектуальної власності.
6. Джерела права інтелектуальної власності.

Термінологічне завдання: інтелектуальна, творча діяльність, інтелектуальна власність, право інтелектуальної власності, виключні права, авторське право, суміжні права, право промислової власності, патентне право, засоби індивідуалізації, нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.

Практичні завдання:

Складіть розгорнуту схему інститутів та об'єктів права інтелектуальної власності із зазначенням строків їх правової охорони.

Складіть розгорнуту схему суб'єктів права інтелектуальної власності.

Складіть розгорнуту схему джерел права інтелектуальної власності.

Складіть порівняльну таблицю ознак права інтелектуальної власності та права власності.

Складіть порівняльну таблицю ознак авторського права та права промислової власності.

Складіть порівняльну таблицю ознак особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності.

Питання для самоконтролю:

Як співвідносяться поняття інтелектуальна та творча діяльність?

Як співвідносяться поняття інтелектуальна власність та право інтелектуальної власності?

Яка із теорій інтелектуальної власності втілена у законодавстві України?

Яке місце займає право інтелектуальної власності в системі права України?

Назвіть основні інститути права інтелектуальної власності.

Назвіть відмінності у правовому статусі первинних та похідних суб'єктів права інтелектуальної власності.

В чому полягає „виключність” виключних прав інтелектуальної власності?

Як співвідносяться поняття виникнення та набуття права інтелектуальної власності?

Назвіть основні законодавчі акти України, що регулюють відносини у сфері інтелектуальної власності.

Назвіть основні міжнародні договори у сфері інтелектуальної власності.

Перелік рекомендованих джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/80731-10>
4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14>
5. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4495-17>
6. Закон України від 21.04.1993 № 3116-XII «Про охорону прав на сорти рослин» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3116-12>
7. Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3687-12>
8. Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII «Про охорону прав на промислові зразки» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3688-12>
9. Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3689-12>
10. Закон України від 15.12.1993 № 3691-XII «Про племінну справу у тваринництві» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12/card2#Card>
11. Закон України від 01.01.2023 № 2811-IX «Про авторське право і суміжні права» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2811-20>
12. Закон України від 05.11.1997 № 621/97-ВР «Про охорону прав на компоновання напівпровідникових виробів» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV «Про правову охорону географічних зазначень» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>
14. Бернська конвенція (Паризький акт 1971 р.) // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
15. Римська конвенція 1961 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

16. Женеvська конвенція 1974 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
17. Договір ВОІВ про авторське право // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
18. Паризька конвенція, Стокгольмський акт // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
19. Договір про патентну кооперацію 1970 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
20. Договір про патентне право 2000 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
21. Мадридська угода 1891 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
22. Мадридський протокол 1989 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
23. Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
24. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
25. Будапештський договір 1977 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
26. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедесюк І. М. та інші. К.: К.І.С., 2018. 424 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nsj.gov.ua/files/1541665727IntellProperty_Handbook_.pdf
27. Харітонова О. І., Харітонов Є. О., Ківалова Т. С. та інші. Право інтелектуальної власності: Підручник. К.: Юрінком Інтер 2019. 544 с.
28. Інтелектуальна власність та авторське право: навчальний посібник/ І.М. Чістякова та інші. Київ: Каравела, 2019. 203 с.
29. Інтелектуальна власність та патентознавство: підручник/ за ред. проф. Цибульова П.М. та доц. Ромашко А.С. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021 с.
30. Право інтелектуальної власності: підручник / А.В. Аксютіна, Л.В. Межевська, О.В. Нестерцова-Собакарь та ін.; ред. Т.В. Ярошевська. – Дніпро: ДДУВС, 2022. 336 с.
31. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Джунь. К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2017. 432 с.
32. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
33. Вахонєва Т.М. Авторське право і суміжні права в Україні: навчальний посібник. К.: ВД «Дакор», 2016. 564 с.
34. Коваль І.Ф. Комерціалізація прав інтелектуальної власності: навч.посіб. К.: Юрінком Інтер, 2018. 272 с.
35. Жилінкова О.В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та за кордоном: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2015. 280 с.
36. Дмитренко В.В. Договори щодо розпоряджання майновими правами на ноу-хау. *Nauka innov.*, 2019. 15 (3) С. 63-77. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://scinn.org.ua/sites/default/files/pdf/2019/N3/Dmytrenko.pdf>.

Тема 2

Авторське право і суміжні права (4 години)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми необхідно звернути увагу на поняття авторського права та суміжних прав у законодавстві та науковій літературі, визначити їх правову природу. Визначити поняття «твір», як об'єкт авторського права, навести їх класифікацію. Окреслити об'єкти суміжних прав, деталізувати їх зміст. Дослідити особисті немайнові та майнові права суб'єктів авторського права та суміжних прав.

Питання для обговорення (ч.1):

1. Поняття авторського права. Співвідношення авторського права з правом промислової власності.
2. Твір, як об'єкт авторського права: поняття, ознаки, види та умови надання йому правової охорони. Твори, що не являються об'єктами авторського права.
3. Суб'єкти авторського права: поняття та види. Співавторство та його види.
4. Особисті немайнові права автора.
5. Майнові права автора чи осіб, яким вони належать. Способи використання твору. Строки правової охорони майнових правах автора.
6. Винятки та обмеження у майнових правах автора.

Питання для обговорення (ч.2):

1. Поняття, об'єкти та суб'єкти суміжних прав.
2. Особисті немайнові та майнові суміжні права. Строк охорони суміжних прав.
3. Обмеження майнових прав виконавців, виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення.
4. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав. Правовий статус та порядок діяльності організацій колективного управління.
5. Відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав.

Термінологічне завдання: законспектуйте терміни, що містяться у ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та вивчіть їх значення.

Практичні завдання:

Складіть розгорнуту схему об'єктів авторського права.

Складіть порівняльну таблицю творів, що не є об'єктами авторського права відповідно до норм ЦК України та Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Складіть порівняльну таблицю особистих немайнових прав автора відповідно до норм ЦК України та Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Складіть порівняльну таблицю майнових прав автора відповідно до норм ЦК України та Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Складіть порівняльну таблицю спільних та відмінних ознак авторського права і права промислової власності.

Питання для самоконтролю:

Авторське право в об'єктивному та суб'єктивному розумінні.

Первинні та похідні твори.

- Охорона авторського права на частину твору.
- Первинні та похідні суб'єкти авторського права.
- Презумпція авторства.
- Співавторство подільне і неподільне.
- Забезпечення недоторканності твору.
- Способи використання твору.
- Передача (відчуження) майнових прав суб'єктів авторського права.
- Правові наслідки закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір.
- Авторське право і право власності на матеріальний об'єкт, в якому втілено твір.
- Право доступу до твору образотворчого мистецтва.
- Право автора (та його спадкоємців) на частку від суми продажу оригіналу твору (право слідування).
- Випадки правомірного використання твору без згоди автора автора чи іншої особи, яка має авторське право.
- Первинні та похідні суб'єкти суміжних прав.
- Виникнення і здійснення суміжних прав.
- Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав.
- Використання виконання, фонограми, відеограми та передачі (програми) організації мовлення.
- Особливості правового регулювання господарської діяльності, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування та розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних.
- Способи управління майновими правами суб'єктів авторського та суміжних прав.
- Управління майновими правами через повіреного.

Перелік рекомендованих джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/80731-10>
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14>
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4495-17>
5. Закон України від 01.01.2023 № 2811-IX «Про авторське право і суміжні права» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2811-20>
6. Бернська конвенція (Паризький акт 1971 р.) // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
7. Римська конвенція 1961 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

8. Женеvська конвенція 1974 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
9. Договір ВОІВ про авторське право // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
10. Паризька конвенція, Стокгольмський акт // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
11. Договір про патентну кооперацію 1970 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
12. Договір про патентне право 2000 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
13. Мадридська угода 1891 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
14. Мадридський протокол 1989 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
15. Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
16. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
17. Будапештський договір 1977 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
18. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедесюк І. М. та інші. К.: К.І.С., 2018. 424 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nsj.gov.ua/files/1541665727IntellProperty_Handbook_.pdf
19. Харітонова О. І., Харітонов Є. О., Ківалова Т. С. та інші. Право інтелектуальної власності: Підручник. К.: Юрінком Інтер 2019. 544 с.
20. Інтелектуальна власність та авторське право: навчальний посібник/ І.М. Чістякова та інші. Київ: Каравела, 2019. 203 с.
21. Інтелектуальна власність та патентознавство: підручник/ за ред. проф. Цибульова П.М. та доц. Ромашко А.С. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021 с.
22. Право інтелектуальної власності: підручник / А.В. Аксютіна, Л.В. Межевська, О.В. Нестерцова-Собакарь та ін.; ред. Т.В. Ярошевська. – Дніпро: ДДУВС, 2022. 336 с.
23. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Джунь. К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2017. 432 с.
24. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
25. Вахонєва Т.М. Авторське право і суміжні права в Україні: навчальний посібник. К.: ВД «Дакор», 2016. 564 с.
26. Коваль І.Ф. Комерціалізація прав інтелектуальної власності: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2018. 272 с.
27. Жилінкова О.В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та за кордоном: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2015. 280 с.
28. Дмитренко В.В. Договори щодо розпоряджання майновими правами на ноу-хау. *Nauka innov.*, 2019. 15 (3) С. 63-77. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://scinn.org.ua/sites/default/files/pdf/2019/N3/Dmytrenko.pdf>.

Тема 4

Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг (2 години)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми студентам необхідно окреслити особливості здійснення прав інтелектуальної власності на комерційне найменування, торговельну марку, географічне зазначення.

Питання для обговорення:

1. Право інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування:

- 1.1. Комерційне найменування: поняття та вимоги, що ставляться до нього;
- 1.2. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування;
- 1.3. Виникнення, зміст та припинення права інтелектуальної власності на комерційне найменування.

2. Право інтелектуальної власності на торговельну марку (знак для товарів і послуг):

- 2.1. Торговельна марка: поняття, ознаки, види, умови надання та підстави для відмови в наданні правової охорони;
- 2.2. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку;
- 2.3. Порядок одержання свідоцтва на знак для товарів і послуг;
- 2.4. Права та обов'язки, що впливають із свідоцтва на знак для товарів і послуг;
- 2.5. Припинення дії свідоцтва на знак для товарів і послуг та визнання його недійсним;
- 2.5. Охорона прав на добре відомий знак для товарів і послуг.

3. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення (зазначення походження товарів):

- 3.1. Поняття та умови надання правової охорони зазначенням походження товарів;
- 3.2. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару;
- 3.3. Права та обов'язки, що впливають із реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання;
- 3.4. Підстави та порядок визнання недійсними та припинення дії реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання.

Термінологічне завдання: засоби індивідуалізації, торговельна марка, знак для товарів та послуг, комерційне найменування, фірмове найменування, географічне зазначення, зазначення походження товару, просте зазначення походження товару, кваліфіковане зазначення походження товару, бренд.

Практичні завдання:

- Складіть розгорнуту схему етапів набуття прав на торговельну марку.
- Складіть розгорнуту схему етапів набуття прав на географічне зазначення.
- Складіть розгорнуту схему видів торговельних марок.

Питання для самоконтролю:

- Право на пріоритет попередньої заявки на торговельну марку.

- Зміст та порядок подання заявки на торговельну марку.
- Відкликання та поділ заявки на торговельну марку.
- Особливості подання міжнародної заявки на торговельну марку.
- Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку.
- Право попереднього користувача на торговельну марку.
- Співвідношення понять географічне зазначення та зазначення походження товарів.
- Підстави для відмови в наданні правової охорони кваліфікованому зазначенню походження товару.
- Особи, що мають право на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару та/або на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару.
- Строки чинності майнових прав інтелектуальної власності на географічне зазначення.

Перелік рекомендованих джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/80731-10>
4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14>
5. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4495-17>
6. Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3687-12>
7. Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII «Про охорону прав на промислові зразки» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3688-12>
8. Бернська конвенція (Паризький акт 1971 р.) // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
9. Римська конвенція 1961 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
10. Женевська конвенція 1974 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
11. Договір ВОІВ про авторське право // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
12. Паризька конвенція, Стокгольмський акт // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
13. Договір про патентну кооперацію 1970 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
14. Договір про патентне право 2000 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
15. Мадридська угода 1891 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

16. Мадридський протокол 1989 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
17. Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
18. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
19. Будапештський договір 1977 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
20. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедесюк І. М. та інші. К.: К.І.С., 2018. 424 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nsj.gov.ua/files/1541665727IntellProperty_Handbook_.pdf
21. Харітонова О. І., Харітонов Є. О., Ківалова Т. С. та інші. Право інтелектуальної власності: Підручник. К.: Юрінком Інтер 2019. 544 с.
22. Інтелектуальна власність та авторське право: навчальний посібник/ І.М. Чістякова та інші. Київ: Каравела, 2019. 203 с.
23. Інтелектуальна власність та патентознавство: підручник/ за ред. проф. Цибульова П.М. та доц. Ромашко А.С. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021 с.
24. Право інтелектуальної власності: підручник / А.В. Аксютіна, Л.В. Межевська, О.В. Нестерцова-Собакарь та ін.; ред. Т.В. Ярошевська. – Дніпро: ДДУВС, 2022. 336 с.
25. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Джуль. К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2017. 432 с.
26. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
27. Вахонєва Т.М. Авторське право і суміжні права в Україні: навчальний посібник. К.: ВД «Дакор», 2016. 564 с.
28. Коваль І.Ф. Комерціалізація прав інтелектуальної власності: навч.посіб. К.: Юрінком Інтер, 2018. 272 с.
29. Жилінкова О.В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та за кордоном: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2015. 280 с.
30. Дмитренко В.В. Договори щодо розпоряджання майновими правами на ноу-хау. *Наука і нов.*, 2019. 15 (3) С. 63-77. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://scinn.org.ua/sites/default/files/pdf/2019/N3/Dmytrenko.pdf>.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Завдання для контролю самостійної роботи з Змістового модуля 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності. Авторське право і суміжні права. Патентне право (Тема1, Тема2, Тема3, Тема4).

(40 год)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки тем, що охоплені Змістовим модулем 1, здобувачам необхідно опрацювати відповідні завдання, що не включені в зміст семінарських занять та зазначені нижче, в розділі Самостійна робота, з метою освоєння та поглиблення знань загальних положень інституту права інтелектуальної власності, авторського права і суміжних прав, патентного права.

Розв'язіть задачі:

1. Ви автор музичного твору, який має намір зафіксувати на матеріальному носії виробник фонограми. На яких умовах і які права ви можете передати виробнику фонограми. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.
2. Проаналізуйте таку правову ситуацію: Співавтори літературного твору при його написанні не визначилися стосовно розміру авторської винагороди для кожного з них. Після опублікування твору між ними виникла суперечка про розмір винагороди. Чи може видавництво вирішити цю суперечку. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.
3. Ви автор літературного твору. Якими способами ви можете дозволити іншим особам використання вашого твору. Відповідь мотивуйте з посиланням на конкретні правові норми.
4. Проаналізуйте таку правову ситуацію: За договором з видавництвом Савельєва І. підготувала окремий розділ до підручника "Правознавство". Після опублікування підручника Савельєва виявила, що в змісті підручника у назві розділу, який вона створила, поряд з її прізвищем було зазначено прізвище ще одного автора Москаленка В. Чи є правовою вказана ситуація? Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.
5. Проаналізуйте таку правову ситуацію: Видавництво "Ракурс" опублікувало фотоальбом "Мальовнича Україна", в якому використало без згоди фотохудожника К. 93 кольорових слайда. Чи є у вказаній ситуації склад правопорушення? Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.
6. Ви автор виробу прикладного мистецтва - набору дерев'яних ложок з розписами. Яким способом можуть використовуватися ваші творіння іншими особами. Чи є у вас можливість самому реалізувати свої майнові права. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.
7. Ви художник. За пропозицією Спільки художників України ви створили художнє полотно - картину для спеціалізованої художньої виставки-продажу. На яких умовах ви маєте укласти договір із Спількою художників України. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.
8. Проаналізуйте таку правову ситуацію: Виробництво кіностудією фільму за режисерською постановкою Л. розпочалося до прийняття чинного Закону "Про авторське право і суміжні права" 2023 року, а закінчилося в 2024 році. Чи підлягають перегляду у зв'язку з цим умови договору, укладеного кіностудією з режисером Л. в 2022 році. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.
9. Ви художник. Фірма "К" пропонує вам укласти договір, за яким вона отримує від вас права на публічний показ семи ваших картин за кордоном на виставці-продажу. Фірма пропонує оцінити ваші картини за страховою оцінкою і цю суму сплатити вам як авторську винагороду. Чи прийнятні для вас умови цього договору. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.
10. Проаналізуйте таку правову ситуацію: Скульптор В. передав Міністерству культури України скульптуру дівчини (рожевий мармур) на схов. Після смерті скульптора В. Мінкультури продало скульптуру в село Львівської області, не дивлячись на те, що дружина скульптора В. була жива. Чи є наявним правопорушення і якщо так, то чийх прав? Відповідь мотивуйте відповідно до чинного законодавства. (Мармур для скульптури скульптор купив за свої кошти).

11. Інженер К. прочитав в Офіційному бюлетені "Промислова власність" інформацію про виданий патент України на винахід - пристрій для одержання яблучного соку. На основі цього він вирішив виготовити такий пристрій для себе з тим, щоб в домашніх умовах одержувати яблучний сік з вирощених на дачній ділянці яблук. Попередньо К. звернувся до свого знайомого юриста із запитанням, чи не буде порушенням прав, що випливають з патенту, виготовлення ним запатентованого пристрою для використання його в особистих (домашніх) цілях. Яку відповідь дали б Ви на поставлене запитання?

12. Винахідник С. створив винахід і розкрив його сутність у статті, опублікованій в канадському науковому журналі. Номер журналу, в якому опублікована стаття С., підписано до друку 05.04.2023 р. Разом з тим С. 20.05.2024 р. подав заявку для одержання патенту на цей винахід. Чи відповідає заявлений винахід умові новизни?

13. Інженери Г. і С. подали заявку на винахід "Диференційний індикатор напруги". До складу заявки, окрім заяви про видачу патенту, ввійшли креслення пристрою. За результатами формальної експертизи авторам було запропоновано надати відсутні документи. Які документи повинні додатково входити до складу заявки?

14. Романко автор винаходу "Пристрій для заточення різців", створеного у зв'язку з виконанням трудового договору. Патент на даний винахід виданий об'єднанню, у якому працює Романко. Довідавшись, що об'єднання використовує його винахід, Романко звернувся до адміністрації об'єднання з проханням виплатити йому винагороду. Отримавши відмову, Р. звернувся з позовом до суду. Об'єднання заперечувало факт використання винаходу. Тому суд призначив у справі експертизу. У висновку експертизи сказано, що у пристроях, виготовлених на об'єднанні, використовуються чотири із п'яти ознак винаходу Романко, зафіксованих у його формулі, а одна ознака замінена еквівалентною їй ознакою. На цій підставі суд відмовив Романко у позові. Романко звернувся в Укрпатент з проханням підтвердити факт використання його винаходу. Хто, на яких умовах і в якому порядку виплачує винагороду за використання винаходу, створеного у зв'язку з виконанням трудового договору? Як встановлюється факт використання винаходу? Чи має правове значення заміна однієї з ознак винаходу еквівалентною їй ознакою? Яку відповідь має бути надана автору?

15. У процесі переписки за заявкою на винахід заявник змінив початкову редакцію формули винаходу, ввівши до неї ознаки, що раніше не містилися у формулі. Експертиза винесла рішення про відмовлення у видачі патенту, мотивуючи своє рішення тим, що введені заявником у формулу винаходу ознаки не приймаються до розгляду, тому що вони не містилися в початковій редакції формули, а були наведені тільки в описі до винаходу. Які додаткові матеріали приймаються експертизою до уваги при проведенні експертизи (кваліфікованої експертизи)? Чи правомірно рішення експертизи за умови, що вищевказані ознаки були наведені заявником в описі винаходу? Які мають бути дії заявника?

Завдання для контролю самостійної роботи з Змістового модуля 2. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності. Договори у сфері інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності (Тема5, Тема6, Тема7).

(34 год)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки тем, що охоплені Змістовим модулем 2, здобувачам необхідно опрацювати відповідні завдання, що не включені в зміст семінарських занять та зазначені нижче, в розділі Самостійна робота, з метою освоєння та поглиблення знань з питань надання правової охорони правовим засобам індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг та нетрадиційним об'єктам права інтелектуальної власності. Окрім того, здобувачам необхідно окреслити комплекс та правову природу договорів, що можуть укладатися в сфері права інтелектуальної власності та регулювати відповідні правові відносини, а також, питання захисту прав інтелектуальної власності.

Розв'яжіть задачі:

1. Проаналізуйте таку правову ситуацію: Художник М. за договором із сільськогосподарським підприємством зобов'язався розписати стіну будинку культури цього підприємства фарбами з відображенням збору врожаю. З ним було укладено трудову угоду, за якою сплачено заробітну плату за три місяці, протягом яких він здійснював розпис стіни. Чи у вказаній ситуації вбачається зміст правопорушення? Відповідь мотивуйте, посилаючись на правові норми.
2. Проаналізуйте таку правову ситуацію: На замовлення Київського цирку В. створив сценарій циркової новорічної вистави, який було прийнято цирком за актом. Під час репетицій текст сценарію було змінено без згоди автора. Після закінчення новорічних вистав автору було відмовлено у виплаті винагороди на тій підставі, що від написаного ним сценарію нічого не залишилось. Чи у вказаній ситуації є зміст правопорушення? Відповідь мотивуйте, посилаючись на правові норми.
3. Проаналізуйте таку правову ситуацію: Творче об'єднання "Екран" здійснило постановку фільму-балету, в якому використало сюїту композитора Храмова. Позов спадкоємців композитора Храмова про захист їх прав творче об'єднання не визнало на тій підставі, що сюїта вже звучала по радіо. Чи законними були дії творчого об'єднання? Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.
4. Проаналізуйте таку правову ситуацію: Авторам медичного довідника з фармакології стало відомо, що їх довідник репрографічно відтворюється Харківським медичним інститутом без їх згоди і реалізується студентам за плату. Чи у діях інституту є склад правопорушення або злочину? Відповідь мотивуйте з посиланням на чинне законодавство.
5. Кінолог-дресирувальник П. розробив унікальну методику дресури службових собак, які здобували призові місця на виставках і змаганнях. Згодом П. вирішив отримати охоронний документ та на касетах і CD-дисках реалізовувати записи своїх уроків. За допомогою він звернувся до юриста. Чи можна отримати охоронний документ на методи? Який правовий режим охорони записів уроків дресирувальника на матеріальних носіях?
6. ТОВ "Тріумф" звернулось в господарський суд з позовом до ПП "Орбіта" про припинення неправомірного використання винаходу та відшкодування завданих збитків. В процесі розгляду справи з'ясувалось, що формула винаходу, на який ТОВ одержало патент, складається з 1 незалежного і 3 залежних пунктів. ПП використало всі ознаки, вказані в незалежному пункті формули винаходу, і деякі ознаки, вказані в залежних пунктах. Чи мало місце порушення прав ТОВ на запатентований ним винахід?
7. Проаналізуйте таку правову ситуацію: За договором з видавництвом Савельєва І. підготувала окремий розділ до підручника "Правознавство". Після опублікування підручника Савельєва виявила, що в змісті підручника у назві розділу, який вона створила, поряд з її прізвищем було зазначено прізвище ще одного автора Москаленка В. Чи є правовою вказана ситуація? Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.
8. Проаналізуйте таку правову ситуацію: Виробництво кіностудією фільму за режисерською постановкою Л. розпочалося до прийняття Закону "Про авторське право і суміжні права" 2013 року, а закінчилося в 2015 році. Чи підлягають перегляду у зв'язку з цим умови договору, укладеного кіностудією з режисером Л. в 2011 році. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.
9. Ви художник. Фірма "К" пропонує вам укласти договір, за яким вона отримує від вас права на публічний показ семи ваших картин за кордоном на виставці-продажу. Фірма пропонує оцінити ваші картини за страховою оцінкою і цю суму сплатити вам як авторську

винагороду. Чи прийнятні для вас умови цього договору. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

10. Інженер одного з відділів державного підприємства та старший майстер подали заявку на раціоналізаторську пропозицію. У прийнятті пропозиції було відмовлено на тій підставі, що інженер заводу відповідно до положення про раціоналізаторську діяльність на заводі не може бути автором таких пропозицій. Крім того, за два роки до цього тотожний пропозиції винахід був опублікований в журналі «Наука и жизнь». Не погодившись з відмовою, співавтори подали скаргу, в якій зазначили, що-раціоналізаторська пропозиція виходить за межі функціональних обов'язків інженера і що впродовж 4 місяців ця пропозиція використовувалася на практиці і дала економію та суттєво покращила умови і безпеку праці. Яке рішення має бути прийняте за скаргою? Які вимоги щодо раціоналізаторських пропозицій та порядок їх кваліфікації?

11. Під час приватної поїздки в Румунію Кузьма привіз звідти мішок нового сорту пшениці і став його розводити у колективному сільськогосподарському підприємстві «Сеньків». Урожайність була набагато вище середньої по району. Спільно з агро університетом були проведені випробування, і через 6 років подана заявка на отримання патенту на новий сорт пшениці. Після проведення випробувань було видано патент на новий сорт пшениці, який вже був широко розповсюджений і вивозився в ряд країн. Румунські вчені заявили позов про визнання патенту недійсним. У позові суд відмовив. На зазначеному вище прикладі з'ясуйте ознаки патентоздатності нових сортів рослин та порядок їх патентування. Яке рішення повинен винести суд?

Підготувати доповідь-есе на одну із запропонованих тем:

1. Поняття та основні теорії права інтелектуальної власності.
2. Поняття, ознаки та класифікація об'єктів права інтелектуальної власності.
3. Суб'єкти права інтелектуальної власності: поняття та види.
4. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності: поняття, види, підстави виникнення (набуття), строки чинності, особливості розпорядження ними.
5. Загальна характеристика основних інститутів права інтелектуальної власності.
6. Джерела права інтелектуальної власності.
7. Поняття авторського права. Співвідношення авторського права з правом промислової власності.
8. Твір, як об'єкт авторського права: поняття, ознаки, види та умови надання йому правової охорони. Твори, що не являються об'єктами авторського права.
9. Суб'єкти авторського права: поняття та види. Співавторство та його види.
10. Особисті немайнові права автора.
11. Майнові права автора чи осіб, яким вони належать. Способи використання твору. Строки правової охорони майнових правах автора.
12. Винятки та обмеження у майнових правах автора.
13. Поняття, об'єкти та суб'єкти суміжних прав.
14. Особисті немайнові та майнові суміжні права. Строк охорони суміжних прав.
15. Обмеження майнових прав виконавців, виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення.
16. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав. Правовий статус та порядок діяльності організацій колективного управління.

17. Відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав
18. Поняття та об'єкти патентного права.
19. Суб'єкти патентного права.
20. Порядок одержання патенту на об'єкти патентного права.
21. Особисті немайнові та майнові права суб'єктів патентного права.
22. Особисті немайнові права винахідника та автора промислового зразка.
23. Права та обов'язки, що випливають з патенту.
24. Обмеження прав патентовласника.
25. Припинення чинності патенту та визнання його недійсним.
26. Відповідальність за порушення прав власника патенту.
27. Комерційне найменування: поняття та вимоги, що ставляться до нього;
28. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування;
29. Виникнення, зміст та припинення права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
30. Торговельна марка: поняття, ознаки, види, умови надання та підстави для відмови в наданні правової охорони;
31. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку;
32. Порядок одержання свідоцтва на знак для товарів і послуг;
33. Права та обов'язки, що випливають із свідоцтва на знак для товарів і послуг;
34. Припинення дії свідоцтва на знак для товарів і послуг та визнання його недійсним;
35. Охорона прав на добре відомий знак для товарів і послуг.
36. Поняття та умови надання правової охорони зазначенням походження товарів;
37. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару;
38. Права та обов'язки, що випливають із реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання;
39. Підстави та порядок визнання недійсними та припинення дії реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання.
40. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття.
41. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральних мікросхем.
42. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
43. Право інтелектуальної власності на селекційні досягнення (сорти рослин, породи тварин).
44. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
45. Відповідальність за порушення прав на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.
46. Загальна характеристика та класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності.
47. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Ліцензійний договір.
48. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
49. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
50. Договір комерційної концесії.
51. Характеристика інших договорів у сфері інтелектуальної власності (між співавторами, між роботодавцем та працівником, між співвласниками патенту чи свідоцтва, про передачу ноу-хау та ін.).
52. Захист права інтелектуальної власності: поняття, форми та способи.
53. Судовий захист права інтелектуальної власності.

54. Судові експертизи у сфері права інтелектуальної власності.
 55. Адміністративний захист права інтелектуальної власності.

Перелік рекомендованих джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/80731-10>
4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14>
5. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4495-17>
6. Закон України від 21.04.1993 № 3116-XII «Про охорону прав на сорти рослин» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3116-12>
7. Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3687-12>
8. Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII «Про охорону прав на промислові зразки» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3688-12>
9. Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3689-12>
10. Закон України від 15.12.1993 № 3691-XII «Про племінну справу у тваринництві» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12/card2#Card>
11. Закон України від 01.01.2023 № 2811-IX «Про авторське право і суміжні права» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2811-20>
12. Закон України від 05.11.1997 № 621/97-ВР «Про охорону прав на компоновання напівпровідникових виробів» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV «Про правову охорону географічних зазначень» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>
14. Бернська конвенція (Паризький акт 1971 р.) // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
15. Римська конвенція 1961 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
16. Женевська конвенція 1974 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
17. Договір ВОІВ про авторське право // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

18. Паризька конвенція, Стокгольмський акт // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
19. Договір про патентну кооперацію 1970 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
20. Договір про патентне право 2000 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
21. Мадридська угода 1891 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
22. Мадридський протокол 1989 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
23. Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
24. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
25. Будапештський договір 1977 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
26. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедесюк І. М. та інші. К.: К.І.С., 2018. 424 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nsj.gov.ua/files/1541665727IntellProperty_Handbook_.pdf
27. Харітонова О. І., Харітонов Є. О., Ківалова Т. С. та інші. Право інтелектуальної власності: Підручник. К.: Юрінком Інтер 2019. 544 с.
28. Інтелектуальна власність та авторське право: навчальний посібник/ І.М. Чістякова та інші. Київ: Каравела, 2019. 203 с.
29. Інтелектуальна власність та патентознавство: підручник/ за ред. проф. Цибульова П.М. та доц. Ромашко А.С. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021 с.
30. Право інтелектуальної власності: підручник / А.В. Аксютіна, Л.В. Межевська, О.В. Нестерцова-Собакарь та ін.; ред. Т.В. Ярошевська. – Дніпро: ДДУВС, 2022. 336 с.
31. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Джунь. К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2017. 432 с.
32. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
33. Вахонєва Т.М. Авторське право і суміжні права в Україні: навчальний посібник. К.: ВД «Дакор», 2016. 564 с.
34. Коваль І.Ф. Комерціалізація прав інтелектуальної власності: навч.посіб. К.: Юрінком Інтер, 2018. 272 с.
35. Жилінкова О.В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та за кордоном: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2015. 280 с.
36. Дмитренко В.В. Договори щодо розпоряджання майновими правами на ноу-хау. *Наука innov.*, 2019. 15 (3) С. 63-77. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://scinn.org.ua/sites/default/files/pdf/2019/N3/Dmytrenko.pdf>.

Для нотаток